

© Werner Krüper

Nagrody EFID 2012

"Życie godnie z demencją w społeczeństwie"

The
ATLANTIC
Philanthropies

 King Baudouin
Foundation
Working together for a better society

Robert Bosch **Stiftung**

FONDATION
MÉDÉRIC
ALZHEIMER

State-approved
public interest foundation
TO HELP
ANTICIPATE
AND LIVE
WITH DEMENTIA

NEF

Inicjatywa Fundacji Europejskich na rzecz Demencji (EFID)
Nagrody Europejskie 2012:
„Życie godnie z demencją w społeczeństwie”

W marcu 2011 roku grupa fundacji, w skład której weszły The Atlantic Philanthropies, the Fondation Médéric Alzheimer, Fundacja Króla Baudouina oraz Fundacja im. Roberta Boscha połączyły swe siły w ramach NEF, by rozpocząć Inicjatywę Nagród Fundacji Europejskich w sferze Demencji „Życie godnie z demencją w społeczeństwie” w celu poprawy postrzegania demencji oraz stymulowania solidarności na poziomie lokalnym. Głównym zadaniem Inicjatywy jest przyczynienie się do poprawy jakości życia osób z demencją oraz ich opiekunów.

Nagradzając najlepsze inicjatywy lokalne promujące integrację społeczną poprzez obejmujący całą Europę system konkursowy, EFID pragnie stymulować powstawanie tego typu projektów w sferze kształtowania świadomości społecznej w stosunku do demencji. Niezależne jury wybrało 10 projektów, którym przyznano nagrody w wysokości do € 10,000 każdemu.

Laureaci zostali wybrani spośród 81 projektów spełniających kryteria konkursu. Jury przyznało 10 nagród inspirującym projektom, oceniając kandydatów na podstawie innowacyjności społecznej, efektywności, wpływu oraz trwałości rezultatów. Projekty te nadesłane zostały z różnych krajów europejskich i były wybierane również na podstawie ich „zgodności z kontekstem”. EFID pragnie zachęcać do realizacji inicjatyw w tych częściach Europy, w których praca w sferze budowania świadomości odnośnie demencji jest mniej rozwinięta i jest to powód, dla którego w tym, roku lista nagrodzonych stanowi mieszankę „krajów startujących” oraz państw z dłuższą tradycją pracy związanej z demencją.

Fundacje są zgodne, że pełna odpowiedzialność za opiekę nad chorymi na demencję nie może zostać złożona na barki nieformalnych opiekunów i sektora profesjonalnej opieki. Tak więc w celu przyczynienia się do poprawy jakości życia ludzi z demencją instytucje społeczeństwa obywatelskiego na poziomie lokalnym muszą również włączyć się i to nie tylko poprzez informowanie, edukację czy przekazywanie innego, bardziej wyważonego sposobu postrzegania demencji, lecz również poprzez wspieranie ludzi na poziomie lokalnym w podejmowaniu odpowiedzialności za sposób, w jaki ludzie z demencją są integrowani i wspierani przez społeczeństwo.

Chcielibyśmy zaprosić Państwa do śledzenia najnowszych informacji oraz dalszego rozwoju inicjatywy EFID na stronie internetowej NEF www.nef-europe.org.

Inicjatywa EFID otrzymała prawo do posługiwania się znakiem Komisji Europejskiej „Europejski Rok Aktywności Osób Starszych i Solidarności Międzypokoleniowej 2012”.

European Year for **Active Ageing**
and **Solidarity between Generations 2012**

Dane kontaktowe Network of European Foundations (NEF)

Rue Royale 94 - 1000 Brussels, BELGIUM

Informacje o NEF

nef.europe.org

ZWYCIĘZCY NAGRÓD THE EFID 2012

1. *Kawiarnia pamięci*, Organizacja: *Bistrot Mémoire*, Francja

Opis projektu

Pierwsza Kawiarnia pamięci miała miejsce w Rennes w styczniu 2004. Od tego czasu pomysł został wprowadzony w kolejnych 41 społecznościach lokalnych Francji. Idea została wypracowana wspólnie przez grupę instytucji i wolontariuszy. Następnie została utworzona rada koordynatorów, w skład której weszli zarówno ludzie z demencją, jak i ich opiekunowie. Kawiarnia pamięci znajduje się w popularnym barze w mieście i raz w tygodniu zaprasza ludzi z demencją oraz ich opiekunów. W Rennes co tydzień na spotkania przychodzi około 25 osób, w tym profesjonalści oraz wolontariusze. Kawiarnia pamięci jest miejscem, w którym ludzie dzielą się uczuciami oraz doświadczeniami, a także rozwijają więzi społeczne. Nie jest to centrum informacyjne, chociaż przekazywane są tam informacje. Misją kawiarni jest zapewnienie przyjemnego miejsca ludziom z demencją, rozwijanie tolerancji, zmienianie poglądów społecznych na demencję, wspieranie opiekunów, zapobieganie kryzysom w środowisku rodzinnym oraz zmiana praktyki zawodowej.

Dlaczego projekt został nagrodzony

Kawiarnia pamięci tworzy specjalne środowisko, w którym ludzie z demencją mogą wyrazić siebie, pozostając jednocześnie częścią społeczeństwa. Jury przekonało podejście oraz misja projektu, a także sukces pomysłu. Rozpowszechnił się on szybko na całą Francję, zachowując pierwotną jakość i misję.

2. *Engerskie Centrum Konsultacyjne ds. Demencji*, Organizacja: *Generationen Treff Enger*, Niemcy

Opis projektu

Uczenie się od siebie oraz uczenie się wspólnie w celu rozwoju kontaktów to cel postawiony przed tym projektem przez starszych ekspertów. Kluczową zasadą jest wzmacnianie rozmaitych sieci w mieście Enger oraz zaproponowanie młodym i starszym ludziom możliwości wzięcia udziału w rozwoju społecznym. Projekt daje ludziom z demencją możliwość aktywnego uczestniczenia w życiu oraz kontaktowania się z osobami bez demencji. Taki projekt był możliwy tylko w mieście Enger i dzięki współpracy z lokalną społecznością, władzami oraz właścicielami sklepów.

Dlaczego projekt został nagrodzony

Demencja niesie za sobą izolację oraz wykluczenie. Aby temu przeciwdziałać, Generationen Treff Enger oferuje osobom z demencją możliwość spotkania się z innymi mieszkańcami w ramach szeregu aktywności. Inicjatywa, choć wydaje się tak prosta, czerpie swój sukces z zaangażowania szerokiego grona aktorów lokalnych. Stymuluje również znaczące zmiany w życiu osób z demencją oraz sposób, w jaki są one odbierane.

3. Alzal House, Organizacja: Associazione per la Ricerca Neurogenetica o.n.l.u.s., Włochy

Opis projektu

Alzal House to społeczny dom opieki dziennej dla osób z chorobą Alzheimera i ich rodzin, działający w mieście Lamezia Terme, w Kalabrii, na samym południu Włoch. Został otwarty w roku 2002 jako pierwszy dom opieki nad dorosłymi w Lamezia Terme i oferuje na dzień dzisiejszy szerokie spektrum zajęć, takich jak rękodzieło, zajęcia z samodzielności życiowej, zorganizowane wycieczki jednodniowe oraz krótkie wakacje, a także spotkania grupowe oraz wsparcie dla rodzin. Sposób, w jaki prowadzony jest Alzal House, jest celowo pokazywany rodzinom, młodym wolontariuszom oraz studentom, w celu rozprzestrzeniania dobrych praktyk społecznych oraz pomocy w ramach społeczności lokalnej. Zachęcanie do udziału w projekcie osób ze wszystkich grup wiekowych wzmacnia efektywność komunikacji międzypokoleniowej – pomiędzy młodzieżą, dorosłymi oraz osobami starszymi – oraz zmniejsza dystans międzypokoleniowy, zapewniając większą integrację społeczną pacjentów.

Dlaczego projekt został nagrodzony

Jury bardzo wysoko ocenił silnie sieciujące podejście w tym projekcie. Alzal House wzmacnia naturalne sieci stworzone przez rodzinę, społeczność, parafię, przyjaciół i kolegów, a także kładzie szczególny nacisk na integrację młodszego pokolenia. Dzięki włączeniu społeczności lokalnej, osoby z demencją pozostają jej częścią, przez co udaje się ograniczać stygmatyzację i izolację chorych na demencję i członków ich rodzin, będących ciągle jeszcze codzienną rzeczywistością w wielu regionach Południowej Europy.

4. Razem o przyjazną demencji Brugie!, Organizacja: Expertisecentrum Dementie Foton, Brugia, Belgia

Opis projektu

Jest to długoterminowy projekt budowania świadomości, do udziału w którym zaproszeni są wszyscy stosowni partnerzy, tacy jak instytucje ochrony zdrowia, stowarzyszenia społeczno-kulturalne, lokalni przedsiębiorcy (np. restauratorzy, właściciele sklepów), organizacje edukacyjne, służby prywatne oraz publiczne (np. policja), zarówno indywidualnie, jak i poprzez partnerstwa, w celu stworzenia środowiska przyjaznego ludziom z demencją. Zadaniem projektu jest przeniknięcie miasta i wszystkich jego struktur w celu stworzenia atmosfery, w której demencja jest uznana za wspólną sprawę całej społeczności. Przykłady podjętych inicjatyw obejmują stworzenie strony internetowej, szeroką dystrybucję bezpłatnego „przewodnika po demencji”, organizację warsztatów wprowadzających w problematykę demencji oraz przygotowanie procedury poszukiwania osób zaginionych.

Dlaczego projekt został nagrodzony

Fotonowi udało się włączyć wielu przedstawicieli społeczności lokalnej (sklepy, instytucje edukacyjne, organizacje kulturalne i policję). Ten sposób uwrażliwiania całej populacji pozwala efektywnie zwalczać stygmatyzację oraz stymulować interakcje z osobami z demencją. Co więcej, praca organizacji Foton opiera się na silnych wartościach takich jak szacunek, tolerancja oraz autentyczność w kontaktach z osobami z demencją.

5. *Lepiej wspólnie niż samemu ! Organizacja: Leben mit Demenz – Alzheimergesellschaft Kreis Minden – Lübbecke, Niemcy*

Opis projektu

W ostatnim dziesięcioleciu zostało stworzonych wiele środków wspierania osób z demencją oraz ich rodzin w tym regionie (np. wyspecjalizowane centra usług związanych z demencją, opieka zastępcza, opieka dzienna, grupy wsparcia dla opiekunów). Jednak do momentu realizacji tego projektu nie istniały żadne programy kierowane specjalnie do osób z wczesną demencją. Niniejszy projekt obejmuje spotkania grupy wsparcia raz na dwa tygodnie, program sportowy oraz miesięczny program aktywności. W celu wspierania partycypacji społecznej osób z demencją stworzono sieć wolontariuszy. Wszyscy wolontariusze posiadają przygotowanie zawodowe do opieki nad chorymi na demencję lub zostali specjalnie przygotowani do realizacji tego zadania.

Dlaczego projekt został nagrodzony

Jury wybrało ten projekt, ponieważ pokazuje on innowacyjne podejście wyrażające się w oferowaniu wsparcia raz na dwa tygodnie oraz programu sportowego dla osób we wczesnej fazie demencji. Ten rodzaj programu z siecią wolontariuszy jest bardzo dobrym przykładem tego, jak możemy podnosić jakość życia osób z demencją.

6. *Kampania Demencja, Organizacja: Connexia – Gesellschaft für Gesundheit und Pflege – gGmbH, Austria*

Opis projektu:

Kampania Demencja stawia przed sobą zadanie stworzenia w regionie Vorarlberg warunków, które pozwolą ludziom z demencją uczestniczyć w życiu publicznym i społecznym. Wspieramy społeczności, które pragną stworzyć osobom z demencją i ich rodzinom bardziej przyjazne środowisko. 23 modelowych społeczności (spośród 96 ogółem, w tym niemal 60% mieszkańców regionu Vorarlberg) przyłączyło się do nas od roku 2008. W skali kraju chcemy również uwrażliwiać całe społeczeństwo oraz podnosić świadomość w kwestii demencji poprzez informowanie (np. relacje prasowe i konferencje, broszury, wydarzenia, filmy, wystawy sztuki, lekcje w szkołach i przedszkolach) oraz edukowanie (np. sąsiadów, policjantów, sprzedawców, kierowców autobusów, pracowników bankowych).

Dlaczego projekt został nagrodzony

Przy ograniczonych zasobach finansowych Connexia Gesellschaft für Gesundheit und Pflege – gem GmbH osiąga sukcesy w mobilizowaniu szeregu społeczności w całym Vorarlbergu w walce ze stygmatyzacją, która towarzyszy światowi demencji. Takie modelowe podejście opiera się na angażowaniu wszystkich aktorów społeczeństwa obywatelskiego, czerpie z doświadczeń Action Demenz w Niemczech oraz rozwija oryginalne i efektywne programy.

7. Usługi dla osób z demencją młodzieńczą oraz ich rodzin, Organizacja: YoungDementia UK, Wielka Brytania

Opis projektu:

YoungDementia UK oferuje kompleksowe usługi odpowiadające na złożone potrzeby osób z demencją młodzieńczą oraz ich rodzin od momentu postawienia diagnozy po okres żałoby. Przeszkoleni pracownicy wspierający towarzyszą osobie z demencją, rozwijając opartą na zaufaniu relację, dzielą wybrane działania z ich lokalną społecznością i umożliwiają życie pełnią życia. Elastyczne wsparcie jest uszyte na miarę oraz przystosowane do warunków konkretnej rodziny i obejmuje wsparcie informacyjne, a także przewodnictwo praktyczne i emocjonalne. W celu zwalczania comiesięczne spotkania kawiarniane stymulują powstawanie otwartego na wszystkich społeczeństwa. Dobre praktyki są przekazywane innym instytucjom pracującym w sferze demencji młodzieńczej za pośrednictwem strony internetowej (www.youngdementiauk.org) oraz poprzez przekazywanie naszej postawy innym organizacjom.

Dlaczego projekt został nagrodzony

Jury zwraca szczególną uwagę na usługi odpowiadające na potrzeby osób z demencją młodzieńczą oraz ich rodzin i należące do najlepszych w tej sferze. Dzięki tego rodzaju specyficznemu i indywidualnemu wsparciu YoungDementia UK znacząco poprawia jakość życia rodzin, którym służy i wzmacnia lokalne społeczności, by podejmowały inicjatywy zmierzające do budowania bardziej otwartego społeczeństwa. Są one przystosowane do sytuacji osób między 30 a 65 rokiem życia oraz ich rodzin i pomagają żyć na tyle dobrze i w takiej pełni, jak tylko to możliwe w przypadku demencji.

8. Program twinningu Alzheimer's Disease International, Organizacja: Foundation Compassion Alzheimer Bulgaria, Bułgaria

Opis projektu

Program twinningu Alzheimer's Disease International zapewnia wsparcie kluczowej działalności członkom ADI. Dzięki trzyletnim grantom na twinning, Fundacja Compassion Alzheimer Bulgaria osiągnęła następujące rezultaty: 1) wprowadzenie strategicznego planu rozwoju organizacji, 2) zbudowanie potencjału i przeszkolenie członków zespołu oraz wolontariuszy, 3) otwarcie biura przedstawicielskiego w Sofii, 4) zaprojektowanie i zapewnienie innowacyjnych usług społecznych rodzinom osób z chorobą Alzheimera w Sofii i Warnie (centra wspierania oraz konsultacji psychologicznych i prawnych), 5) powstanie grup samopomocy, 6) zorganizowanie Kawiarni Alzheimer, 7) prowadzenie dorocznych kampanii informacyjnych oraz lobbingowych.

Dlaczego projekt został nagrodzony

W kraju, w którym programy związane z demencją w sferze ochrony zdrowia, polityki społecznej oraz integracji społecznej znajdują się na etapie powstawania (i są rozwijane), należy uwzględnić oczekiwania sektora obywatelskiego. The Compassion Alzheimer Bulgaria Foundation zaangażowała się w wielki program uwrażliwiania całego społeczeństwa i tworzenia podstawowych usług dla osób z demencją oraz ich rodzin. Twinning pomiędzy stowarzyszeniem a organizacją w innym kraju wspiera wymianę doświadczeń w walce przeciwko wykluczeniu, jakiego doświadczają osoby z demencją.

9. Zaginieni, Organizacja: HEKLA Lokalne siły policyjne, Belgia

Opis projektu

Projekt jest inicjatywą oddolną, która rozpoczęła się w roku 2006 w celu lepszego radzenia sobie z przypadkami zaginięć lub uciezek osób z demencją. Lokalne służby policyjne, obejmujące swą działalnością 5 lokalnych jednostek administracyjnych (HEKLA) wzięły na siebie odpowiedzialność za projekt i zjednoczyły wszystkie związane z tą kwestią podmioty, w tym domy opieki, domy spokojnej starości oraz szpitale. Instytucje te podpisały wspólny protokół w celu zapewnienia efektywnej procedury postępowania w przypadkach zaginięć osób cierpiących na demencję oraz młodzieży. Ponieważ czas jest kluczowym czynnikiem w poszukiwaniu i bezpiecznym powrocie przedstawicieli tych narażonych na ryzyko grup, partnerzy zgodzili się aktywnie wspierać komunikację zawodową z lokalnymi służbami policyjnymi. Porozumienie obejmuje zapewnienie szybkiego dostępu do dobrze sporządzonej dokumentacji osób zaginionych, w tym do danych osobowych oraz informacji o „miejscu ostatniego pobytu”. Od wprowadzenia tych zoptymalizowanych procedur komunikacji uciekający pacjenci są obecnie lokalizowani średnio w mniej niż 2 godziny. Projekt został już zaadaptowany przez osiem innych lokalnych służb policyjnych w Belgii.

Dlaczego projekt został nagrodzony

Niniejszy projekt skutecznie rozwiązuje bardzo ważny problem i opiera się na silnej sieci społecznej. Tworzy osobom z demencją bezpieczniejsze środowisko, dzięki czemu mogą one liczyć na szybką i efektywną interwencję, rozumiejących pracowników oraz bezpieczny powrót do domu. Projekt odpowiada również dobrze na potrzebę poszanowania ludzkiego prawa do przemieszczania się, co jest ważne w kontekście często rozpowszechnionego przekonania, że osoby z demencją powinny być ograniczone w kwestii przemieszczania się. Co więcej, zapewnia on również większy spokój opiekunom i rodzinom. Jury wysoko oceniło fakt, że metodologia projektu oraz jego instrumenty mogą być łatwo wykorzystane w innych miejscach i przez inne siły policyjne.

10. Warsztaty Terapeutyczne, Organizacja: Associação ProfundaMente, Portugalia

Opis projektu

Warsztaty terapeutyczne to projekt, który rozpoczął się w 2004 roku w prywatnej instytucji w Lizbonie. Główna część projektu skoncentrowana jest na spostrzeżeniu, że od momentu zdiagnozowania demencji człowiek traci swój status bycia osobą. Efekt ten odnosi się również do samego chorego, który lub która rozwija w sobie poczucie niskiej własnej siły sprawczej. Odnowienie tego poczucia stanowi cel projektu, który osiągnąć jest poprzez zapewnienie większej autonomii oraz rozwijanie starych i nowych umiejętności, nawet wtedy, kiedy istnieje potrzeba pewnego kompromisu. Działania projektowe realizowane są poprzez zajęcia terapeutyczne prowadzone przez szereg artystów i rzemieślników oraz we współpracy z takimi instytucjami społecznymi jak muzea.

Dlaczego projekt został nagrodzony

ProfundaMente stawia sobie za cel nadanie wartości umiejętnościom osób, u których zdiagnozowano demencję poprzez rozmaite formy aktywności. Posiada on podwójny cel: po pierwsze, umożliwienie im odzyskanie poczucia własnej siły sprawczej, a po drugie, zmianę wyobrażeń związanych z demencją. Partnerstwo z muzeami i parkami Lizbony jest szczególnie skuteczne w osiągnięciu drugiego z celów.